Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Ystoria Troiana - Cod. Aug. pap. 37

Guido <de Columnis>

[Reichenau], [14. Jahrh.]

Liber XIIII

urn:nbn:de:bsz:31-73096

Visual Library

hic duxit secū mille milites. Et quendā sa
gittariū nimis mirabile; cui᷒ una medietas
ab umbilico supius erat hō et ab umbili
co deorsū erat equus et illa medietas que
erat hūana tota erat corio coptā pilosa
sicut corium equi oculos tn̄ habebat fla
meos et uelud igne rubentes doctus ī
arcu timorosū tn̄ erat aspectus qui ad
usus grecos pugnantes multos timores incus
sit q dapna q̄ plima dedit eis dū multos
ex grecis letiferis uulneribȝ pemisset. Sūt
aūt aūt milites qui cū hijs Regibȝ ad
uenere pter milites ipius regis Priami
et minoris Indie Regis nūo xxij millia
nūq̄ enī ab ipius mundi institucōe legūt
tot milites bellicosos coartos ī unū ubi
totius mūdi milicie flos tam ex pte Tro
ianoꝝ q̄ ex pte grecoꝝ cōuenit ī unū. At
tendant g° lectores pn̄tis ystorie quā
leui cā et quā debili racōne tot forcium
tot maioꝝ pcessit intent᷒. Sane ab ho
mināda sūt scandala quātūcūq; debili
sint racōne subnixa.

Liber. xiiij. de discessu grecoꝝ a Tenedon. et de descensu in litus troianoꝝ. in quo describit᷑ pri mū bellum.

Nondum enī Greci a Tenedon loco discesserūt cū inclitus ille Pala
mides filius Regis Nauli cū triginta
nauibȝ honustis ibidē applicuit. Cuius
aduentu. Greci leti fūt ualde q̄uis de
mora ipius multū impingerēt contr̄ eū
quare maturius nō uenisset et pcipue
apud Athenas qui absens se grauū mor
bo fuisse detentū suā absenciā racionabi
lit᷑ excusauit. Hic aūt Palamides int᷑
grecos ī honore maxio gerebat. cū apud
maiores grecoꝝ pcim᷒ existeret ul sedus
sibi ex uirtute bellandi discretus in oī
osilio et spāliter phoꝝ diuicijs plenus
q militibȝ opulentus. Regatur g° eū gr̄a
ut unus de osiliarijs statuat᷑ q Pala
mides gratant᷑ annuit ad postulacōē ipoꝝ
osulens g° diebȝ q noctibȝ grā oueneriūt
ī unū q pcipue maiores eoꝝ ut circa osilia
seruarent᷑ p que ad obsidendā Troyanā
urbem possent utilius q omodius pueniī
Pūderūt enī pmo ut sub noctis tene
bris exequerent᷑ pdcm opus eoꝝ sed
timore ducti derecessū nauiū a loco ubi
tūc erant et accessū ad litora urbis
troye ne noctis obscuritas q pcipue
loco ī cognita uera noticia nauibȝ et
nauigātibȝ posset in ferre. discrimē p
qd ab unū pposito destiterūt. Et adhuc
ex integro eis resistentibȝ multa osilia
Solus Dyomedis osiliū ratū fuit q
int᷑ grecoꝝ osiliarios tūc h̄ ūba pfudit Dictū Dyomedis.
Audite uniūsi Reges q pncipes q nūc
pn̄tes potestis aduertere uerba mea.

Lō nūm oꝝ que ūenerunt ī succursū Regis Priami xxij millia.

Attendite sensus eorum. Multum enim vereri debe-
mus cum multo dedecoris pudore confundi quia
iam elapsus est unus annus et plus quod
in hanc terram venimus nec aliqua recedere nos
aliqua audacia poterit animare ut Troyam
adire vel videre possemus quod intimum pre-
gnius michi aliud reuerit quam inimicis nostris
habilitatem prestitimus ingenium et sensum
acuimus in nos adinveniendum materiam
ut faciliori potencia valeant nos dedu-
cere in ruinam. Ecce enim iam postquam huc
venimus nec inde discessimus quod pro certo
notissimum nobis est Troyanis esse super ad-
dita multa subsidia urbem eorum in defen-
sionem ipsorum novis muris vallis et cavis
paravisse in multa conspiracione palloris facilem
enim habilitatem interim habuerunt provi-
dendi omnia faciendi et causas et materias eorum
victorie preveniunt cum ipsi iam conceperint
et pro certo teneant nos adversus eos procede-
re audaciam non habere et ideo quanto magis
negocium hoc differtur tanto magis nobis
dampna et dedecora paravimus. Puto enim
quod si tanta olim potuissemus audacitate fer-
vere quod recta via continuato remige Tro-
yane urbis pervenissemus ad litora et
repente preripere quod facilior nobis prestitisset in
terra descensus et cum Troyanis inparatis
descendissemus in ipsis et nunc nos descendere
sit necesse illis paratis et munitis. Con-ueo

+ De ordine navium descendencium in terra grecos et qualiter descenderunt et per ordinem iuxta litus troie.

Ergo si placet ut statim navibus preparatis ma-
ne diluculo nos ad accingamus ad iter et
apparatibus bellicis instituimus cum sua celeri-
tate nos ad Troye litora conferamus et in potenti
virtute bellandi descendamus in terram obsidi-
one opprimitur contra urbem ipsam omni celeri-
tate firmantes. Scire enim debemus quod
Troyanis volentibus numquam poterit a nobis
fieri nisi per bellum discrimina et per magnam
multitudinem militum congeriem apponatur undecumque.
Nunc paramus igitur moris omni alia delibacione
postposita et quod in contrarium posset dici quod
quod nobis sit futurum prosperum vel adversus
post terga laxemus cum tamen fieri sit revia
necesse et per aliam viam venire ad effectus
propositorum nostrorum commodius non possimus. Pla-
cuit igitur omnibus absolute dictum Adyo-
medis consilium quare sequentis diei aurora
surgente cum multa discrecione solutis navi-
bus portum exeunt et lato spacio maris im-
ribusque pleno suspiro conatu quod naves primo de-
bebant procedere et que postea sint sequen-
tes alto pelago se committunt. Primo igitur
+ statuerunt procedere naves centum extensis
velis signis ventilantibus et vexillis bel-
licis erectis in eis castellis erectis et militum
armatorum tumultu munitis. Subse-
quenter non fuerunt insequi. Galeas et alias
naves centum deinde reliqui per pelagus inse-
quentes et per ordinem procedentes recto cursu

nauigant in illis Troyam nec non naui
gantes i eis Troyana litora uicina co
spiciunt et suburbanas undiq stacio
nes. Mox inspiciunt ipam troyam quae
flexa gubernacule temonu ipius Troya
ne urbis litorib appropinquat in tram
descendere satagentes. Troyani u° ui
dentes naues ipas in eor litus cu tanta
multitudine attigisse subito
i arma psiliunt armati armatis equos
ascendunt non expectata ducis seu regis
eor licencia inordinato cursu festinant
ad litus. Greci u° uidentes tantam mili
tu copiam armator ad defensione lito
ris aduenisse de eor multitudine sunt
mirati propterea tn admiratione sunt mo
ti uidentes illos tam strenue tam dexte
se gerere sub tegumentis armor nlls
eni fuit int eos tam audax tam ano
sus tam fortis qui ad inspectione multi
tudinis Troyanor uacillante anime
et trepidu no suspisset. Sz quia greci
no poterant alit in tram tre descensum
quam pitus ensium nudator et letalis bel
li conflictum. Uniuersi arma capiunt multa
aiositate resumpta. Quare Prothesilaus.
Phylacor Rex qui primus peruenerat
i ordine nauium ueniencium cu primis ce
tum nauib prim multa aiositate secu
tus cu attinge uult est conat. Ser

multo ex nauib ipis uentor multa rabie
ipellente uelis extensis in tram ueniunt
quar multe franguntur ex illis propter quod
multos ex nauigantib i illis mare uiuos
absorbuit et qui unu ex eis i tram potuit
puenire a Troianis in multo martirio
puniunt multor flagellor acerbitate
conculsi. Timuit Ether isernenati ictib
densant nubes i aere ex comissione co
tinua sagittar Uicine aque litoris
i interfector cruore rubescit ex quor
nece datur patent intelligi quantus
fuit letalis descensus. Grecor in tram
nunquam legitur ex ceteris aliquem in tanta feli
citate tanto discrimine in tram hostium
descendisse. Sz post predci centu naues
insequentes easde i eundem locu aduenit
no tn repente in tram ferunt sic prime
ser uelis ear multa comoditate depo
sitis terram prima discretione attingere
sunt conate quare nauigantes in illis
in tram descendere iam hanelant quos
Troyani i armata manu recipiunt ui
rilit prohibentes eor accessu in tram. Greci
uo in predcis nauib existentes patis ba
listis i innumerabili quantitate in crebris ictib
sagiptar Troianos arcent a litoris
ex quar letiferis ictib mortui multi
cadunt. Succedentib ergo par probabilis
timore Troianis Greci psilientes a

navibus in terram veniunt et navigantibus
in primis navibus si qui fuit succurrere volunt
unde durum et letale bellum contra Troianos
instituitur. Ille Prothesilaus Rex qui iam in
terram descenderat mirabilia contra hostes de
sue strenuitatis persone commisit. Infinitos
ergo Troianos suo ense peremit mirabilis
adiutorii subsidia prestitit gentis suis. nisi
enim solus ipse fuisset omnes Greci qui terram
attingerunt quam ipsam descenderunt sine
dubio mortis exitium finaliter incurrissent.
sed quid prestitit Prothesilai animosa defensio
cum tamen septem milia forte Grecorum pugna fo
venat adversus centum milia Troyanorum.
Committitur ergo mortale prelium inter eos. Sed
videntes Greci nullum ad naves eis fuisse
posse fuge subsidium cum illis naves ascen
dere non sit tutum committere se fluctibus
et profundi maris voraginibus sibi non videat
esse salubre malunt in terram viris eorum certa
gerere quam in fluctuum ceca profunditate de
mergi. Instituitur ergo bellum inter eos animosi
tate qua possunt. Multi tamen ex eis ferro
trucidante deperierunt. et cum arene bibule
sanguinem cadentium absorbeant. Troiani
pro eorum multitudine crudeliter sevientibus
contra eos. In magna aque Greci angustia
se defendunt quam multo interitu personarum usque
ad extrema litoris retrocedere sunt coacti
qui omnes amara nece subito perissent nisi

Archelaus et Prothenor statim terram cum eorum
navibus attigissent qui in multa virtute bel
landi velint nolint hostes eorum descendunt
a navibus quam multa potentia prelia[?] succur
rerunt suis. Occurrunt et hostibus cum maxima
violentia se defendunt. Instaurato ergo bello
cum ceteris qui animositate resumpta in bello se pre
sentiunt acrius belli fervet quam multo sine
dubio eorum personarum discrimine prelians. Tunc
supervenit dux Nestor qui cum suis navibus
in terram applicuit et sciens animo succurrendi
ipsis salve descendunt in terram prelio subito
se immiscet. Frangunt lancee sibilant passim
sagitte volantes tremunt enses. cadunt
cesi et aer clamore multo confunditur destina[?]
cium ad ruinas. Archelao et Prothenore
viris strenuis multos in dominium interficien[?]
tibus ex troyanis. Tunc Rex Doschilus et
Rex Alagius cum eorum navibus ad litus applicuit
quam cum eorum viris pugnantibus descendunt in terram
in bellum prosiliunt animosi qui troyanos viriliter
invadunt sic dure sic acriter quod eos retrocedere
coegerunt. Sed troyanorum innumerabilis multi
tudo que nondum bellum attingerat in grecos
impetuose se dirigit et exasperato bello in maiori
fervore Greci retrocedere sunt coacti qui
iam ulterius resistere non valentes retroce
dendo extremum pervenerunt ad litus. Tunc
Ulixes Rex cum suo navigio in terram appli
cuit qui celeri cursu cum multa caterva pu

gnācum descendit / et venit ad bellum. Co
mittit͠ ergo bellum durissimū / resumūt
Greci vires in vlixis aduentu / et facientes
ĭpetū in troyanos multū̄ ipsos expugnāt.
Vlixes aut͠ velut leo rugiēs in medio
acier ĭsignitus armis et lanceā / qua ge
stabat ĭ manu multos int͠ficit ex troianis /
nūc alios uulnāt / nūc alios p̄sternit agū /
quē dū philimeis Rex paffagonie / uidit
in tanta strenuitate bellantē / tanta dap̄ni
Deicit vlixes ab equo per Regem philimenez ficientē clade troyanos / equū dirigit in
vlixēm / et ab equo deicit / et vlixes necāo
huit pedes bellare. Set philimenis vibra
ta lancea quā gerebat / ĭpulsu durissimo
percussit vlixēm / tam grauit͠ etiam durē /
q̄ eius scuto cōfracto fulgentis / lorice p̄ue
nit ad squāmas / quib; discissis / et aptis ĭ
ictu. vlixēs ĭpellentis ictū ferre nō ualēs
in t͠ram cadit resupin⁹ / nec tñ ex inflicto
sibi uulnē stupefactus insurgit celer / et in
breui aduersus philemenē lancea / quā
ĭ multis uirtutib; brachior͠ ex sumitate
scuti ultus gulā; philimenū uulnē letali
percussit / nā ei⁹ cōfractis armis / et lorica disrup
ta ĭpellētis vlixis acuta et secatabilis lancea
ei⁹ gule organicas uenas incidit. Qua
decussa / philimeis letalit͠ uulneratus
ab equo decidit semiuiuus / Quē troyani
putātes extinctum / ĭ multa uirtute bellandi
a Grecor͠ manib; ipm̄ eripuit / et ĭ scuto

posituū uelut examinē trāmiserūt troyam /
Putantes mortē philimeis / troyani tur
bati sūt ualde. et nisi fuisset ille casus
qui tunc interuenit de uulnerato philimeis
totus Grecor͠ exercitus / qui descenderat / et
bellabat in t͠ram / deuictus in fabilit͠ / uite
sue ultima dispendia / defleuisset / Sed
ad hec Thoas Rex cū suis nauib;. et Aga
Descendunt in bellum Thoas Agameno Menelaus et Thelamoni⁹ ayax reges in descendendo plurimum durissimum inchoatur. menon Rex / toci⁹ exercitus Imperator / cum
suis. Menelaus Rex cū suis / et nobilis
Thelamonius ayax cū suis / ad litus ap
plicat / subito descendūt in t͠ram. Troia
nis intendētib; circa bellum / asperimū et
grecos alios qui prius iam descenderant.
et iunctē cū troyanis plurimum cōfouebant.
Viuisos q̄ equos eor͠ / manib; extrahūt
et eis ascendētib; in eisdē / ĭ multa pugnādi
uirtute p̄lio se immiscent. Aduersus Troia
nos ĭpetū facientes / frangūt lanceas et
ĭ ipar͠ fragore ĭnūabiles troyanos p
sternūt ab equis / quosdā mortuos / et
quosdā uulneratos. Instruuntur q; bello
multi intereunt. A troyanis / Tunc Prothesi
laus Rex phylacor͠ / multo labore lassat⁹.
qui labores armor͠ passus extiterat illa
die / prius a bello recessit / et ut respiracōis
curā assumeret ad litoris extrema p̄uenit
ubi bellū fuerat p̄mit⁹ inchoatū. Ibiq;
p̄cepit omēs suos ĭ bello p̄mortuos / in
quor͠ morte / latent͠ multos p̄duxit lac

mas et mili; exinde coactus animum suum
reassumpsit ut ad bellum iterum se offerret
sperans de suorum nece vindictam consequi in
militum interitu troianorum. Sicque suis equis
et aliorum suorum extractis a navibus que ante
tot rabie salute demum euaserant equum
suum potenter ascendit suorum necem cupi
dus vindicare. Furens igitur ense nudo
multos ex troianis interficiat multos ab
equis prosternit et multos vulnerat ex
eisdem. Tunc primus Rex Ethiopie cum
multa militum comitiua a Troiana urbe
veniens Fumbrundo anno bellum intrat
et in aduentu Ethiopum plurium dampna
instaurantur. Tantam igitur Troyani in eorum
aduentu sumpserunt virtutis audaciam
quod quasi fuit recente in urbibus Grecos impetuose dissipiunt durus vulneribus
eos ledunt ipsos opprimunt et oppressos
pre violencia retrocedere cogunt ad litus.
Ibique fuissent greci reuera deuicti nisi
ille strenuus Palamides cum suis nauibus
applicuisset interim qui statim cum suis
militibus equis abstractis a nauibus
in bellandi desiderio et succurrendi suis
equum ascendit intuens quod in bellum letale
certamen instauratur. In cuius enim aduentu
exultant greci animositate resumpta et ipse
Palamides ad exterminium Troyanorum
occisus Sygamon filius regis oxenomis a palamide — Fumbrundum incedens in Sigamon filium

Regis Oxenomis et nepotem regis Persei
qui tunc in armorum strenuitate de se mira
bilia faciebat. Strenue in virtute bellandi
et ipsa certamine suaque stabili lancea per
medias costas eius ipsum exemptum et
ab equo prosternit extinctum. Eoque dimisso
se dirigit in acerbas acies troianorum dis
rumpit turmas. Infinitos ex troianis
interficiat qui velut mortem eius equi
undique metuentes in eius congressu faciunt
sibi viam. Clamor ergo fit maximus
in occisorum excidio. Nam ex troianis sub sustinere
Palamidis impetum non valentes per lon
gum terre spacium retrocedere compelluntur.
Erant iam per fuge subsidium Troyam iam
Hector — dare terga coacti. Tunc ille strenuissimus
militum fortissimus Hector quasi ad voces
clamancium excitatus ab urbe Troiana
in comitiua militum egreditur. Bellum ingreditur
flammis furens accensus et micantibus
fulgens in armis et maiora lancea scu
tum gerebat cum fulgore compositum et de
pictum ad ymagines trium leonum. Grecos
igitur potenter inuasit et diuersis aciebus ac
cuiquaque per medium infatigabili virtute
bellandi. Protheselao regi fit obuius qui
troyanos in ore sui gladii perimere non cessa
bat, sicque in eum intuens ense nudo cum
ingressus longe ante lanceam confregisset ele
uato brachio in sue virtutis potencia.

Prothesilaum percussit, sic quod a summo vertice ipsum scindit per medium usque ad iacentis umbilici viscera, non obstantibus armis eius. Cadit ergo nobilis et strenuus rex Prothesilaus extinctus. Et Hector ipso dimisso vertit in alios, quos quos cumque sui mucronis ictu contingit, certum est dies ultimos terminare. Non mirum, iam plurimas discusserat et tantos morte peremerat, quod cuncti timore perterriti propter mortis interitum metuunt illum. Et interrogate uno ab alio quis nam esset in multi doloris excidio, antonomasice noscunt illum esse, videlicet Hectorem omnium fortiorem. A facie igitur eius Greci fugiunt, eius ictus tollerare letiferos non valentes, et sic dum persistit in bello, Greci deficiunt, quod centies vel decies contingit illo die. Sol igitur iam vergebat ad vesperas, cum Hector quadam armorum fatigacione laxatus urbem intravit, relictis certis qui pugnam acerrimam committebant, et Troianis adversus Grecos viriliter insistentibus; iam Greci quasi devicti terga dare parabant, cum ille fortissimus Achilles cum suis navibus et Mirmidonibus terram applicant, qui descendens in terram cum suis omnibus bellum intrat, tunc acies in Troianos resurgit in Achillis adventu, in cuius comitiva venerunt plusquam tria milia pugnatorum. Bellum committitur maximum, multe fiunt strages et cedes maxima fiunt hinc inde interfectorum cadavera, et potius ex Troianis. Nam ille fortis Achilles more gladii ipsos insequitur, quia ex ipsis interficit, infinitos vulnerat, et concidit in multa effusione cruoris. Iam omnes alie naves ad litus attingerant, iam omnes existentes pugnatores in illis in terram venerunt et se ingesserunt in conflictu. Quorum Troiani potenciam sustinere pro multitudine non valentes, Achille ipsos letaliter opprimente, terga sunt dare coacti, et fuge subsidio se in Troianam urbem recipere voluerunt. Illic magnus clamor extenditur, et vociferaciones intonant anxiose in morientium casu et doloribus percussorum. Illic Achilles interfectorum cruore undique madefactus infinita post se cadavera deserit, et multa defugientibus addidit illis. Iam fugantes Troyani cum ante eorum portas attingerant, ipsas intrant tumultu maximo satagentes. Illic strages fit maxima. Illic Troyani a persequentibus intercepti, qui in terram intrare non poterant, morientes cadunt in limine, et ante ora patrum filii trucidati iacent; exclamat magna, et innumerabiles cedes committuntur in invicem. Et fuisset amplius valde maior, nisi ille victoriosus Troilus, Paris et Deyphebus cum multis militibus intrare nolentibus occurrissent. In quorum occursu cessavit cedes, et super

Rex Prothesilaus occiditur ab Hectore quia est primus.

Fuga Grecorum propter mortem Hectoris.

Achilles applicuit cum Mirmidonibus.

ueniente noctis umbraculo, prelium est
diruptum. Troyani igitur Ciuitatis por-
tas duris repagulis firmauerunt. Et Achil-
les cum grecis in multa gloria redit ad litus
victor. Agamenon Rex explorato loco
decenti, mandauit in eo figi tentoria
uniuersos monet, comode se locari et
distinctis locis unicuique maiorum tentoriis
et papilionibus eleuatis. Uniuersi colloca-
uerunt se comoda qua potuerunt statione.
et qui tentoria non habebant tuguriis
nouis instructis, noua sibi parant hospi-
cia et receptabilia mansionum. Equis
autem eorum prout melius possunt, comoda
stabula statuunt. Quibus necessariis omnibus
eductis a nauibus, ipsisque nauibus in for-
tibus funibus firmiter colligatis et tutius
institutis in litorum procedentibus anchoraturis
in recessu in mari eadem nocte obsidionem
in multa comoditate decenter. Agame-
non firmauerunt cum in multis ignibus
et ardentibus facibus noctis tenebras exclusis-
sent, et non minus in exercitu fulgor factus
apparet quam si diei claritas radiaret in-
stitutis in eorum stationibus multis uigiliis prece-
dentibus alteram alteram tam in propinquis eis
locis et spaciis quam etiam in remotis. Troianis
ipsis nulla eis nocte ipsa impedimenta pre-
stantibus quia clausis portis nullus ex eis
nocte illa exiuit ab illis. Post obsidio-

nem non firmatam, prout melius potuit ille
pugil Agamenon nocte illa qui nullo po-
terat sopore occupari quete uigiles ordinauit
excubias circumquaque in multo modulamine
fistularum et uaria multitudine armatorum.
que totum exercitum a cecis insidiis tuerentur.
qui eorum uigiliis reliqui fida securitate in-
cumberent. Sicque sub noctis superstitis peracione
non nulli qui fuere marina nauigacione
laxati et qui multo fuerunt prelio depulsi ad
quietis requiem ad firmedam alleuiati ar-
morum suorum deposicione se sternunt. Donec
adueniente diei serena paradam aurora
Primum bellum. Et hec fuit primum bellum inter troyanos
et grecos cum greci descenderunt in terram.

Liber. xv°. de secundo bello.

Exclusis igitur tenebris noctis illius
quas mane solito fugauit aurora
confugiens solis suis radiis terre faciem illu-
strante. Ille strenuissimus uir bellicosus hec-
tor qui dux troianum exercitus circa ducatum
ipsius curiosus existens solito diluculo uni-
uersos bellicatores suos mandauit armari.
quos in quandam campi planiciem in medio ci-
uitatis troie gremio constitutam ubi templum
dyane dee constructum extitit statuit conue-
nire et distributis eis bellicosa prouisio-
ne pluribus conuincos et aciebus ex eis suffi-
cientibus ad illius diei prelium ordinatis
una de portis ciuitatis troye que darda-